

Skriveveiledning for hjemmeoppgaver og øvingsoppgaver i KRL og religionsvitenskap

Noen KRL- og religionsvitenskapemner har øvingsoppgaver og hjemmeoppgaver. KRL 1010 har hjemmeoppgave pluss skoleeksamen, men ingen øvingsoppgave.

Obligatoriske øvingsoppgaver må være godkjent innen en oppgitt frist for å kunne gå opp til eksamen. Studenter som ikke får godkjent øvingsoppgaven ved første innlevering, får tilbud om å forbedre oppgaven og levere den på nytt innen en oppgitt frist.

En hjemmeoppgave/øvingsoppgave gir studentene et helt annet utgangspunkt enn den tradisjonelle skriftlige eller muntlige eksamen. Studentene har både god tid og tilgang på all pensumslitteratur samt alle tenkelige hjelpemidler. Følgelig gis det mye mindre premiering for rene faktakunnskaper og det stilles helt andre krav både mht til **innholdet** og mht til fremstillingens **form**.

- **Oppgaven skal være en fullstendig besvarelse med innledning, hoveddel og avslutning, skrevet i fullstendige setninger med nøyaktige referanser og fullstendig litteraturliste. Her finnes det klare formelle krav, som det er gjort rede for i det følgende.**
- **Innholdet skal være et relevant svar på oppgaven som er gitt, og skal være basert på pensumlitteraturen.**
- **Besvarelsen skal vise selvstendig forståelse av stoffet. Det blir lagt stor vekt på evnen til selvstendig fremlegging og drøfting av relevante problemstillinger. En oppgave kan følgelig ikke bestå utelukkende av sitater eller parafraaser av pensumlitteraturen eller andre tekster.**

Denne skriveveiledningen skal presentere og presisere disse kravene og gi retningslinjer og råd for oppgaveskrivingen.

Det finnes også en veiledning for oppgaveskriving som er laget for studenter ved NTNU og lagt ut på nettet av Universitetsbiblioteket: <http://www.ntnu.no/viko/>. Denne kan være til hjelp især til å orientere seg i informasjonstilbudene, finne frem til litteratur og vurdere kvaliteten. Det er imidlertid den foreliggende skriveveiledningen som er retningsgivende for oppgaver levert ved Institutt for arkeologi og religionsvitenskap, faggruppe for religionsvitenskap.

I emnene KRL1010 og KRL1110 består hjemmeoppgaven i en tolkning av en nytestamentlig tekst. Slike tolkninger krever en spesiell fremgangsmåte. Det finnes derfor en egen ***Skriveveiledning for tolkning av nytestamentlige tekster***.

1. Formelle krav

Lengde

En øvingsoppgave skal være på 2000-2500 ord eksklusive litteraturlisten.

En hjemmeoppgave skal være på 3000-4000 ord eksklusive litteraturlisten.

Det *kan* gis trekk i karakter for besvarelser som overstiger denne lengden. (Bruk ordtellingsfunksjonen tekstbehandleren).

Format

Besvarelsen skal leveres maskinskrevet. Bruk 1,5 pt. linjeavstand og Times 12 pt. eller en tilsvarende fontstørrelse.

Avsnitt markeres *enten* med innrykk *eller* med blank linje (ikke begge deler om hverandre).

Dersom du vil, kan du bruke *mellomoverskrifter* for å markere besvarelsens ulike deler.

Opplysninger om kilder (referanser)

En eksamensform som baserer seg på at kandidaten har alle tenkelige hjelpemidler og all pensumlitteratur tilgjengelig, forutsetter strenge krav til opplysninger om hvor fakta, problemstillinger eller argumenter er hentet fra.

I hjemmeoppgaver og øvingsoppgaver må det alltid refereres til kildene. Det finnes en rekke regler for hvordan slike referanser skal se ut og et viktig evalueringskriterium for slike oppgaver er nettopp at kandidaten skal vise at han eller hun behersker de rent håndverksmessige sidene ved skriftlig formidling.

Alle sitat skal være nøyaktig gjengitt, på det språk de er sitert fra, og skal være forsynt med sitattegn og nøyaktig henvisning til eksakte sidetall. Sitatet må gjengis pinlig nøyaktig slik det står, ned til hvert minste lille komma.

Det skal også oppgis nøyaktig referanse og sidetall for alle parafraaser, alle poeng, alt kunnskapsstoff og andre element som er hentet fra andre kilder, *selv når det ikke er snakk om direkte sitat*.

Det å unnlate å oppgi referanser (dvs. å unnlate å opplyse hvor resonnementer, argumenter, teorier eller problemstillinger er hentet fra) er noe nær en kardinalsynd i akademisk formidling, for på denne måten utgir man andres refleksjoner og formuleringer for sine egne (med eller uten forsett). I en eksamenssituasjon kan dette i verste fall bli betraktet som fusk. Fusk kan straffes med inntil 1 års utestengelse fra høyere studier. Vær derfor nøye med referansene.

Referansene gjengis på følgende måte:

Referansen skal gjengis fortrinnsvis i parenteser i teksten etter mønsteret (Forfatter år: sider), slik: (Rian 1999: 123-128). Dette gjelder også for internett-referanser. Du skal *ikke* gjengi en hel URL i referansen. Det hører hjemme i litteraturlisten.

Referansen skal være til *forfatteren* av den teksten du gjengir. Dersom du siterer fra en antologi skal det normalt fortsatt være forfatter, *ikke* redaktør, du refererer til. (Se eksempler i litteraturlisten). Dersom forfatter er anonym skal dette angis (anonym), og dersom teksten

ikke lar seg datere, kan dette angis ved et (n.d.) som betyr "not dated" og som dermed også kan gjengis som (Rian, udatert).

Det finnes enkelte unntak fra regelen om at man skal referere til forfatter og år. Unntakene dreier seg primært om eldre kildetekster av ukjent opphav, som heller kan gjengis med for eksempel navn og vers: (Voluspå, strofe 13-16).

Alle *direkte* sitater (fra bøker eller artikler) skal merkes med anførselstegn og referanse. I teksten under ser vi noen eksempler:

En undersøkelse foretatt av *The Society for Psychological Research* plasserer Blavatsky blant "the most accomplished ingenious, and interesting impostors in history" (Prothero 1997:257), den såkalte Hodgson-rapporten avviser hennes mediumvirksomhet som bedrageri, og Max Müller avskriver henne som latterlig: "Her writings would be amusing if they did not appeal to our sympathy for a woman who thought that she could fly though she had no wings" (Müller sitert i Steineger 1997:52).

Lengre sitater (3 linjer eller mer) plasseres i innrykket marg, slik teksten over ble sitert. De gjengis da *uten* anførselstegn, men *med* referanse. Her er et eksempel:

Som Sylvia Cranston uttrykker det i en stil som har preget teosofiske Blavatsky-biografer siden 1800-tallet:

What a woman! What a marvel, what a mystery....She didn't give a tinker's damn for the sacred cows and conventions of Europe, America, or India – but she *was somebody*. She was herself; she was HPB. She followed her star, lived by her vision, died for her mission. She came from the aristocracy of imperial Russia, and she joined the nobles of the spirit. (....) We must thank her today, and until the end of our days. Thank you, Helena Petrovna, thank you, thank you very much (Cranston 1993: 533-534).

Dersom du gjengir et resonnement eller et argument som du ikke har funnet på sin opprinnelige plass men et annet sted, *skal* kilden oppgis og korrekt referanse settes inn *også* når det ikke dreier seg om et direkte sitat.

For eksempel slik:

Blavatsky-myten, slik den presenteres i utallige hagiografier, starter med et uregjerlig, viltert og Tomboy-aktig barn (Neff 1937:32). Blavatsky skal fra tenårene ha bannet som en bryggesjauer, skremt omgivelsene med sitt voldsomme temperament, og nektet å delta i sosietetslivets arrangementer. Som hun uttrykker det: "I hated "Society" and the so-called "world" as I hated hypocrisy in whatever form it showed itself; ergo, I ran amok against society and the established proprieties" (Blavatsky, sitert i Neff 1931:112). De eneste autoritetene hun anerkjente, skriver Olcott, var Mesterne "yet even towards them, she was occasionally so combative that (...) in certain of her moods the gentler ones could not, or did not approach her" (Olcott 1974:461).

Internett-referanser

Du skal alltid være kritisk til hvordan du bruker informasjon og hva du bruker som kilder. Dette gjelder i enda høyere grad internett-materiale som ofte har vært gjennom mindre eller ingen kvalitetskontroll i forkant. Når du bruker kilder fra internett skal disse som sagt gis samme type referanse som annen litteratur (forfatter, år). I *litteraturlisten* skal du i tillegg til en fullstendig URL (<http://www.uaa.alaska.edu/just/publications/9602sotp.html>) også inkludere den dato du besøkte siden (12.8.2003).

Fotnoter

Fotnoter eller sluttnoter brukes dersom du har tilleggsinformasjon som av en eller annen grunn ikke passer inn i selve teksten. Dette kan dreie seg om detaljer som du ikke mener er vesentlige (men likevel vil ha med), kommentarer eller opplysninger som ville gjort besvarelsen oppstykket og vanskelig lesbar dersom de skulle stått i selve teksten. Et godt råd

er å være sparsom med fotnotene. Vurder alltid om ikke noteteksten kan flettes inn i selve teksten, og hvis ikke, om den i det hele tatt bør være med.

Litteraturliste

Besvarelsen skal forsynes med en litteraturliste, som må inneholde all litteratur som er brukt. Litteratur som du ikke har brukt, skal ikke anføres her.

Det finnes flere måter å sette opp en slik liste på. Det vesentligste er, at du er konsekvent. En vanlig form er: Forfatter. År. *Tittel*. Sted: Forlag.

Bøker:

Hourani, George F. 1985. *Reason and Tradition in Islamic Ethics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tittel på boken skal i kursiv.

Artikler:

Når det gjelder artikler i bøker skal tittelen på boken fortsatt stå i kursiv, mens tittelen på artikkelen kan/bør stå i anførselstegn. I tillegg er det vanlig å gi sidetallene artikkelen er trykket på. Her er et eksempel:

Powers, David S. 1988. "The Exegetical Genre nasikh al-Qur'an wa mansūkhuhu." i: Andrew Rippin (red.), *Approaches to the History of the Interpretation of the Qur'an*, 117–138. Oxford: Clarendon Press.

Referansen du gir skal være til *forfatteren* av den teksten du gjengir. Dersom du siterer fra en antologi skal det normalt fortsatt være forfatter, *ikke* redaktør, du refererer til

D. Rian 2001, «Kristendommen i Norge», i K.A. Jacobsen (red.): *Verdensreligioner i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 233-266.

Dersom du siterer en artikkel fra et tidsskrift, er det tidsskriftets navn som skal stå i kursiv. Deretter kommer tidsskriftets årgang og nummer før sidetallene:

Damphousse, Kelly R. & Ben M. Crouch. 1992. Did the Devil Make Them Do It? An Examination of the Etiology of Satanism Among Juvenile Delinquents. *Youth & Society* vol. 24 nr.2: 204-227.

Litteraturlisten ordnes *alfabetisk* etter forfatterens etternavn (og om nødvendig fornavn) og deretter *kronologisk* på publikasjonsår, slik at eldre bidrag av samme forfatter nevnes før nyere. Flere bidrag fra samme år gis en tilleggsbestemmelse med bokstavene a, b, c...:

Trott, Jon. 1993. How Do I Deal with the Pain? Coping with Wounds when Heroes Fail Us. *Cornerstone* vol.21 nr.99 pp.5-6.

Trott, Jon. 1995a. One Woman's Story: Counseling, Recovered Memories and Truth. *Cornerstone* vol.23. nr.126 pp.19-22, 24.

Trott, Jon. 1995b. A Psychologist Loses Faith in Repressed Memory Therapy. *Cornerstone* vol.23. nr.126 pp.21-22.

Referanser fra internett gjengis i litteraturlisten som beskrevet over:

Fox, James Alan & Marianne W. Zawitz. 2000. Homicide Rates in the United States: 1998 Update. *Crime Data Brief*. U.S. Department of Justice.
<http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/pub/pdf/htius98.pdf>. (25.11.2002)

2. Ulike typer oppgaver

I oppgaveformuleringene finner man som oftest ett avfølgende begreper:

- **gjør rede for / gi en fremstilling av**
- **drøft / diskuter**
- **sammenlign**

Disse uttrykkene signaliserer ulike typer oppgaver og forteller studenten hvordan han/hun skal behandle stoffet på.

'Gjør rede for'

"Å gjøre rede for" er i vår sammenheng ensbetydende med "å gi en fremstilling av". Studenten forventes å gi en presentasjon av sentrale momenter. (F.eks.: Gjør rede for julen som kristen høytid. (KRL 1030) eller Gi en fremstilling av ulike kristendomstolkninger, konfesjonelt og geografisk. (RVI 1110))

'Drøft'

En drøftende oppgave trenger alltid en redegjøring først. Du *må* presentere sentrale trekk ved det som skal diskuteres før du kan diskutere dem. (Drøft og diskuter er å betrakte som synonyme her.) Ellers har du ikke leseren med deg. Men drøfting innebærer noe mer, nemlig en klar problemstilling som hjelper til en diskusjon for og imot et synspunkt. (Eksempel på synspunkt: "I norrøne samfunn hadde man en sakral kongeideologi". Eller: "Freuds religionsteori er en evolusjonistisk teori.") Drøftende oppgaver bør dermed få en klart *argumentativ* karakter.

Den drøftende oppgavetyper er den som ofte oppleves som vanskeligst. Mange studenter har problemer med å se klare forskjeller mellom "gjør rede for" og "drøft". Det er forståelig.

Forskjellen mellom 'drøft' og 'gjør rede for'

En redegjørelse kan noen ganger også ha en diskusjon til innhold. Det som forventes av studenten når han/hun skal *gjøre rede for* en diskusjon, er det at han/hun *presenterer* argumentene som brukes i denne diskusjonen og som kommer frem i faglitteraturen. Det forventes *ikke* at han/hun *diskuterer* ulike sider av saken ut fra eget kunnskap eller egen refleksjon. Dersom redegjørelsen inneholder en konklusjon vil det kun være en presentasjon av hvordan man fra faglig hold har konkludert i debatten.

Studentens egen refleksjon og konklusjon forventes derimot i en *drøftelse*.

I ex.phil.-litteraturen finner man to begreper som kan belyse forskjellen mellom en *drøftelse* og en *redegjørelse*:

- *pro et contra* (PEC) “for og imot”
- *pro aut contra* (PAC) “for eller imot”

For dem som ikke har klart for seg hva PEC og PAC betyr, vil vi sitere et lite utdrag fra Arne Næss' *En del elementære logiske emner* (Universitetsforlaget 1975, 11. utgave). Alle kan med fordel lese boken:

En *pro et contra* oversikt er en anskuelig oversikt over:

- (1) de viktigste argumenter som innen en viss diskusjon eller et problemområde er blitt, eller sannsynligvis vil bli, fremført til fordel *for* en påstand, og
- (2) de viktigste argumenter som innen samme diskusjon eller problemområde er blitt eller sannsynligvis vil bli fremført *mot* samme påstand.

[...]

En *pro aut contra* oversikt er en anskuelig oversikt over de viktigste argumentene som ifølge forfatteren av oversikten eller, mer generelt, *ifølge en bestemt person eller gruppe*, taler for, og de argumenter som taler imot en påstand. *Oversikten ender i en konklusjon*. Den forutsetter altså at argumentene er avveid i forhold til hverandre. (Næss 1975:92f.)

Det er altså den saklige bedømmelsen av argumentene på hver side og dertil hørende konklusjon som tydeligst skiller en *drøftelse* i streng forstand fra en *redegjørelse*.

'Sammenlign'

Sammenligninger innebærer alltid minst tre elementer: To størrelse som skal sammenlignes, og noe de skal sammenlignes med henblikk på. Hvis man skal sammenligne hinduisme og buddhisme, betyr det at man må spesifisere videre hva det eller de tredje ledd skal være: skal det være sosial organisering, praksisformer, frelseslære eller menneskesyn? Det kan også være alle eller noen av dem.

Opgavene kan være formulert slik at det allerede her går frem hva det skal sammenlignes med henblikk på (F. eks. Sammenlign forestillingen om hellig sted i jødedom og islam. (RVI 1030) *eller* Sammenlign helligdagsmarkeringen i jødedom, kristendom og islam (RVI 1110)). Likevel må studenten også her selv finne ut eller velge hvilke momenter ved hellig sted eller helligdagsmarkeringen det er nærliggende å trekke frem i denne sammenhengen.

Det samme gjelder selvfølgelig i teoretiske oppgaver, hvor man f.eks. skal sammenligne Durkheims og Webers religionssosiologi. Også her må man finne noen sentrale ledd det er fornuftig å sammenligne med henblikk på.

Sammenlignende oppgaver kan *organiseres* på flere forskjellige måter. Her er tre enkle strategier:

1. Man kan presentere først den ene, så den andre størrelsen (religion/posisjon), for så å sammenligne eksplisitt.
2. Man kan presentere den ene først, og så la fremstillingen av den andre være eksplisitt komparativ.
3. Eller man kan strukturere besvarelsen etter de momenter man skal sammenligne med henblikk på. Dvs man gjør presentasjonen komparativ hele veien.

Også redegjørelser er i grunnen sammenligninger

Religionsvitenskap er i utgangspunktet en *komparativ* vitenskap. Dvs. man beskriver religioner og trekk eller momenter ved religioner i forhold til andre religioner og deres trekk eller momenter.

Eksemplet viser at det også innenfor KRL-emner ofte er slik at en redegjørelse baserer seg på en sammenligning. En oppgave som ”Profeten Amos” passer f. eks. både innenfor religionsvitenskap og innenfor kristendoms-, religions- og livssynskunnskap. I en slik oppgave vil det være naturlig å se Amos i sammenheng med andre gammeltestamentlige profeter. Her må man blant annet gjøre rede for hvorfor Amos karakteriseres som profet. Hvilke trekk i fremstillingen av Amos i Det gamle testamente er typiske for gammeltestamentlige profeter? En opplysning som at Amos hører til de såkalte domsprofetene, baserer seg på en sammenligning av ulike profeter som viser at noen av dem har det trukket felles, at de forkynner en kommende straff og dom for Israelsfolket som har brutt sin pakt med Jahve. Også når man trekker sider ved Amos’ fremtreden og virke, som er spesielle for Amos, som f. eks. hans krasse kultkritikk, baserer man seg på en sammenligning av Amos med andre gammeltestamentlige profeter og profeter utenfor Israel, f.eks. i Mesopotamia.

Oppgaver uten opplysning om oppgavetypen

Noen oppgaver er formulert på en måte som ikke gir noe signal om hvilken type oppgave det dreier seg om. I disse oppgavene er det i grunn overlatt til studenten å velge på hvilken måte oppgavens problemstilling skal behandles. Ofte vil imidlertid oppgavens tema legge klare føringer her.

F. eks. impliserer en oppgavetekst som ”Meditasjonens plass og funksjon i hinduismen og i buddhismen” (RVI 1040) at det her spørres etter en sammenligning.

Det samme gjelder en oppgave som ”Johannesevangeliets særpreg” (KRL 1010). Begrepet ”særpreg” impliserer at presentasjonen av de sentrale momentene i denne oppgaven må basere seg på en sammenligning. For å kunne påpeke særtrekk ved Johannesevangeliet må dette evangeliet sammenlignes med ett eller flere nytestamentlige skrifter som Johannesevangeliet har en del felles med, men samtidig skiller seg tydelig i fra, i dette tilfelle de synoptiske evangeliene. Her kan det sammenlignes med henblikk på litterære eller teologiske særtrekk. Dersom man sammenligner med henblikk på teologiske særtrekk, finnes det mange sentrale momenter som kan taes opp, som f. eks. Kristustitler, eskatologien, dualismen, eller jeg-er-utsagnene i Joh. evg.

Hvilken fremgangsmåte en skal velge for en oppgave som lyder ”Paulus’ bruk av fortellingen om Abraham” (KRL 2010) er gitt ut i fra det faktum at oppgaven er gitt i et bibelfagsemne innenfor KRL-studiet (på 2000-nivå). Slike oppgaver krever at studenten finner frem til de steder i Det nye testamente, der Paulus bruker fortellingen om Abraham. Det forutsettes at studenten – ikke minst gjennom å delta i undervisningen – har lært seg å bruke de hjelpemidler og den metoden for arbeid med bibeltekster som kreves for slike oppgaver.

3. Innhold

En fullstendig oppgave skal inneholde:

- **Innledning**
- **Hoveddel**
- **Avslutning**
- **Litteraturliste**

Innledning

Tolke oppgaveteksten

En oppgave tolker ikke seg selv. Noen oppgaveformuleringer legger sterke bindinger på mulige løsninger, mens andre oppgaveformuleringer er åpne for flere mulige løsninger.

Første skritt må følgelig bestå i en nøye lesing av oppgavens formulering og en rimelig tolkning av denne.

Eks.: "Sammenlign Midtøstens gamle religioner."

Denne oppgaveformuleringen inneholder flere sentrale begreper (fagtermer) som må avklares:

1. *Midtøsten*: Hva betegnes med "Midtøsten"? Hvilke land/områder omfattes av dette begrepet?

Dersom vi ønsker å problematisere ytterligere i oppgavens formulering, kan vi fokusere på geografi og tid, og spørre om ikke en formulering som "Midtøsten" kan være anakronistisk, og hvordan vi eventuelt garderer oss best mot en alt for anakronistisk bestemmelse av områdebetegnelsen. En mulig løsning da kan være å fokusere på de religioner og kulturer som var i kontakt med hverandre, og som utviser slektskap (egyptisk, mesopotamisk, kanaaneisk, isrealittisk etc.). En annen løsning er å la geografisk bestemmelse være vid, selv om det muligens kan være anakronistisk, for dermed bedre å dekke bredde i ulike religioner og tid (vil også kunne inkludere iransk, hettitsk, muligens indo-iransk, frem til hellenismen).

2. *gamle religioner*: Begrepet "gamle" impliserer at det også finnes religioner i Midtøsten som i faglig sammenheng oppfattes som ikke gamle. I religionshistorisk sammenheng kalles de "dagens religioner". En mer alminnelig betegnelse er "levende" eller "samtidige". Gammelt står altså i relasjon til levende, til nye eller til samtidige, oftest som et slags antonym. Hvilke religioner kan regnes til de gamle religionene i Midtøsten?
3. Siden det er brukt flertallsformen og siden det skal sammenlignes, forventes det helt klart at studenten presenterer flere religioner. Hvor mange religioner er det rimelig å ta med i denne sammenhengen og hvilke religioner dreier det seg om?

Det er ikke automatisk alle fagtermer i en oppgaveformulering som behøves å avklares. I vårt eksempel er det unødvendig å avklare begrepet "religion". I denne oppgaven ligger fokus på gamle religioner. Vi forventer ikke i denne sammenheng en definisjon av religion som sådan.

Oppgavene er formulert med utgangspunkt i pensum og forelesninger. Hvilke momenter og begreper som er sentrale og relevante med henblikk på oppgaven, vil følgelig komme frem der. I pensumlitteraturen vil du også finne definisjoner av de sentrale begrepene.

Fagtermer er et nødvendig redskap for å beskrive verden under et bestemt faglig perspektiv. Definisjonene som du finner i pensumlitteraturen vil derfor som regel også legge føringer for besvarelsen av oppgaven.

Presentere hvordan man vil løse oppgaven

En tolkning av oppgaveteksten munner ut i en *begrunnet* presentasjon av hva man nærmere bestemt vil komme til å gjøre.

Dersom vi går tilbake til eksempelet *Sammenlign Midtøstens gamle religioner*:

- Hvilke religioner vil bli trukket frem

- Med henblikk på hvilke momenter vil disse religionene bli **sammenlignet** (f.eks. gudsforestillingerne, forholdet mellom guder og mennesker, kultus og dødsforestillinger).
- Hvilken strategi velges for sammenligningen og hvordan vil sammenligningen bli gjennomført. (f.eks.: De ulike religionene vil først bli presentert hver for seg og så sammenlignet til slutt)

Punkter som oppgaven er taus på (f. eks. med henblikk på hva Midtøstens religioner skal sammenlignes) er opp til studenten å finne ut eller velge. Utfordringen ligger her i å finne ut hvilke momenter som er faglig interessante og relevante å trekke frem.

Husk på at oppgavene er formulert med utgangspunkt i pensum og forelesninger. Hvilke momenter som er faglig interessante og relevante med henblikk på en bestemt oppgave, vil følgelig komme frem der.

Unngå :

Innledende “poesi” – novelle, mytegjefortelling o.l.

Det kan være vanskelig å begynne en oppgave. Svært mange begynner derfor løselig med noe som synes dem relevant: en gjenfortelling av buddha-legender i en oppgave om buddhisme, Muhammedbiografi i en oppgave om islam etc. Noen er enda mer oppfinnsomme.

De som erfaringsmessig uansett alltid gjør det veldig godt kan få lov. Alle andre bør i de fleste tilfeller la det være. Det er meget sjelden relevant, nesten aldri nødvendig, stort sett er det dårlig skrevet, og en helt ubetydelig minoritet behersker kunsten å *gjøre* slikt relevant i en innledning.

Annen intetsigende fyllmasse.

Både gode og dårlige innledninger har en del intetsigende fyllmasse av typen: “Religioner er viktige for alle”, “Midtøsten er et vakkert område der mange religioner har sitt arnested” etc. De dårlige følger av 1) mer intetsigende fyllmasse, 2) andre ting som ikke har med oppgavens løsning å gjøre, og/eller 3) en passiv repetisjon av oppgavens formulering.

Hold det intetsigende til et minimum. Hold deg til saken.

Hoveddel

Etter at man i hoveddelen har tolket oppgaveteksten og presentert hvordan man vil løse oppgaven kan man nå gå løs på å besvare oppgaven. Her er det selvfølgelig viktig at man besvarer oppgaven i samsvar med hvordan man har tolket oppgaveteksten og at man presenterer svaret på den måten som man har skissert i innledningen.

Det er lurt å gå tilbake til innledningen flere ganger mens man skriver hoveddelen og kontrollere at man faktisk holder seg til det man i utgangspunktet har funnet ut at man bør gjøre. På denne måten kan man sikre seg at man ikke mister fokus på det som det spørres om i oppgaven. Enkelte ganger kan man underveis i oppgaven finne ut at man bør presisere, utdype eller forandre noe av det man har skrevet i innledningen på bakgrunn av det man finner ut etter hvert som man jobber med stoffet.

I oppgaven skal du vise at du har lest og forstått pensumlitteraturen. Du skal vise at du behersker **fagtermene, teorier** og kjenner til **diskusjoner i faget**.

Husk at oppgavene er formulert med utgangspunkt i pensum og forelesninger. Hvilke momenter, problemstillinger og begreper og som er sentrale og relevante med henblikk på oppgaven, vil følgelig komme frem der.

Pensumlitteratur som hovedkilde

Oppgavene skal besvares på grunnlag av pensumlitteratur!

Det betyr at pensumlitteraturen må brukes i oppgavebesvarelsen. Den skal være hovedkilden for problemstillinger, perspektiver, refleksjoner og opplysninger som presenteres i besvarelsen.

Siden oppgaveteksten er formulert med utgangspunkt i pensumlitteraturen, vil du her finne de problemstillinger og perspektiver som oppgaveteksten spør etter.

I pensumlitteraturen finner du ikke bare hele problemstillinger men også omfattende definisjoner av sentrale begreper som inngår i oppgaveteksten. Slike definisjoner gir hjelp til å se viktige problemstillinger og perspektiver som er knyttet til disse begrepene. På denne måten vil definisjoner ofte kunne være sentrale utgangspunkter for besvarelsen av en oppgave.

Vær oppmerksom på at det som oppgaveteksten spør om, ofte er tatt opp flere steder i pensumlitteraturen. En god besvarelse krever som regel at man bruker *alle* deler av pensumlitteraturen som inneholder stoff, problemstillinger eller momenter som er relevant med hensyn til oppgaven.

Det er helt avgjørende at du presenterer stoffet, problemstillinger, argumenter eller refleksjoner på *din egen måte* og *i dine egne ord*. Det er selvfølgelig lov å bruke sitater, men de bør holdes til et minimum og brukes kun for å tydeliggjøre et viktig poeng. Det er *din egen forståelse* vi er ute etter, ikke pensumlitteraturens. Det er ikke usannsynlig at det finnes mange elegante formuleringer i pensum, men de er pensumlitteraturens ikke dine!

Det kan være vanskelig å finne en egen måte å si ting på, når man har pensumlitteraturen foran seg med formuleringer som man synes både er velformulerte, presise og treffer poenget. Et godt prinsipp er derfor å skrive så mye som mulig med lukkede bøker.

Dette kan gjøres ved at man noterer stikkord mens man går gjennom litteraturen på leting etter det stoffet som er relevant i forhold til oppgaven. Husk alltid notere hvor tar dette fra., slik at du kan oppgi referansene når presenterer de enkelte punktene i oppgaven (Se **Referanser og sitater** i delen **Formelle krav**). Når man så skriver selve oppgaven bruker man først og fremst sine egne stikkord. Det kan selvfølgelig mange ganger være nødvendig å kontrollere det man har skrevet mot det som står i litteraturen, men prøv å formulere et punkt først i dine egne ord før du kontrollerer om du har forstått det riktig ut i fra den fremstillingen i litteraturen som du støtter deg på.

Bruk av tillegglitteratur

Pensumlitteraturen er tilstrekkelig til å besvare oppgaven.

Dersom du ønsker å bruke annen litteratur skal den brukes i tillegg til pensumlitteraturen ikke istedenfor!

Tillegglitteratur som brukes i en oppgavebesvarelse må være faglitteratur, dvs. at det er litteratur som oppfyller kravene til en vitenskapelig fremstilling. Allmenne oppslagsverk, populærvitenskapelige fremstillinger og pensumbøker fra videregående skole holder ikke mål og må ikke brukes.

Også internett er en problematisk kunnskapskilde i denne sammenhengen. Tekster som ligger på internett er utgangspunktet ikke kvalitetssikret slik som fagbøker er. Hvor pålitelige og faglig funderte opplysningene er, som ligger på internett, er helt og holdent avhengig av den personen eller organisasjonen som legger teksten ut på nettet. Ikke bruk tekster fra Internett dersom du ikke er hundre prosent sikker på deres opprinnelse og faglige kvalitet. (Se **Internett-referanser** under delen **Formelle krav**)

Avslutning

Hva skal en avslutning inneholde?

Hvis du har en drøfting gående, konkluder denne. Hvis du sammenligner, kan du muligens ha deler av denne avslutningsvis. Hvis du redegjør for noe, kan du (som de fleste velger å gjøre) oppsummere noen sentrale punkt i det du har sagt, men ikke bli for oppramsende. Noen liker å spare et poeng eller to til slutt. Pass i så fall på at de 1) er relevante, og 2) egner seg til å stå til slutt. Det siste vil si: Pass på at de ikke er så viktige for det du har gjort/burde ha gjort at de skulle ha vært tatt opp sentralt i besvarelsen.

Hva skal jeg kalle den?

Noen liker å skrive mellomtitler på det de leverer. Dette er for dem som gjør det, og lurere på hva de skal kalle siste del.

Konklusjon?

Konkluderer jeg med noe, er det i forhold til forutgående drøfting av problemstillinger. Hvis ikke, er det ikke en konklusjon.

De færreste har noe å konkludere med, så ikke gjør det om du ikke har drøftet.

Avslutning?

“Avslutning” er som regel det beste navnet på det man gjør. Dessuten er det passe upresist til å gå med det meste når man har dårlig tid.

Unngå:

Fremtidsperspektiver

Nei, vær så snill. Den som avslutter med å se fremover, har sjeldent noe interessant å melde. Som regel er det fyllmasse. I beste fall har det noe av svak relevans, og kan i så fall nyttiggjøres på bedre vis.

Avsluttende verdidom

Hvis du har klart deg så lenge, kan du holde deg litt til. Vi vil fortsatt ikke vite hva du synes, med mindre det har faglig relevans.

Det finnes unntak. Diskusjon av faglige retninger, metoder og teorier kan underlegges diskusjon som trekker på f.eks. forskningsetikk, eller dom om epistemisk overlegenhet e.l.. Hvorvidt etisk system i religion A er overlegent eller underlegent etisk system i religion B skal ikke avgjøres i en oppgave. Et slikt spørsmål har bare interesse i lys av teorier vi ikke forholder oss til i vårt fag.

Oppramsing

Det er greit å avslutte med å si noe om hva man har gjort/forsøkt å gjøre. Men forsøk å få sagt det uten å henfalle til ren oppramsing.

Generelt

Vær sentral og presis

Gjengi og diskuter *sentrale* tema i de felt som skal dekkes. Hvis du skal diskutere Durkheims religionsteori, så finn frem de sentrale temaene i hans teori. Vær presis, så du får frem hans teoretiske særpreg. Vær nøye med at du gjengir en forfatters synspunkt riktig, og med tilstrekkelig grad av presisjon. Da blir det lettere å diskutere ting etterpå.

Problemdrevet

De beste besvarelsene er oftest drevet av spesifiserte problemstillinger som har faglig interesse. Dette holder relevansen i fremstillingen kontinuerlig vedlike, og sørger for at man ikke henfaller til oppramsing.

Argumentér

Spesielt i hjemmearbeid stilles det krav til argumentasjon. Du forventes ofte å gi en faglig begrunnet oppfatning om et saksforhold eller en teori. Da skal du argumentere for eller mot en problemstilling. Argumentasjonen skal være så grundig som nødvendig, og følge alminnelige, faglige saklighetsnormer.

Ryddig

En problemdrevet oppgave er ryddig. Den følger et resonnement, og spesifikke problemstillinger. En annen måte å oppnå ryddighet på, er å ha klare *punkter* i relasjon til en redegjørelse.

Ha begrepsapparatet i orden!

Kaba har ingenting med kabbalah å gjøre. Anomi er ikke det samme som anemi, parthenon ikke det samme som pantheon, og et sosiologisk begrep “mening” skiller seg fra det “å mene noe”. Lag ikke egne teorier ut fra språklige forhold du ikke behersker godt.

Den gode besvarelsen har kunnskapen i orden på mange felt, og et ordentlig begrepsapparat er et av dem. Eksemplene over er reelle.

Analytisk distanse

Å vise analytisk distanse er et stort pluss. At en kandidat ser forskjell på første ordens “religiøse” språk, og annen ordens analytiske språk er en ubetinget fordel.

Man bør for eksempel fortrinnsvis *ikke* skrive at “Jesus var Kristus, Guds sønn” eller at “Muhammed fikk Koranen fra Gud via erkeengelen Gabriel”. Med rimelig analytisk distanse kan det hete at “Ifølge kristen tro var Jesus Kristus (“den salvede”, altså den Messias apokalyptisk orienterte jøder ventet), og Guds sønn”. Tilsvarende vil man da kunne si at “Ifølge islam fikk Muhammed Koranen diktet fra Gud via erkeengelen Gabriel”.

Tilsvarende kan og bør man gjøre for faghistoriske og teoretiske besvarelser. Det er nok noe mindre graverende å si at “Millenaristiske bevegelser oppstår i krisetider” enn å la guder og engler være selvstendige aktører. Sensor vil allikevel være mer tilbøyelig til å like setninger av typen “I henhold til sosiologiske deprivasjonsteorier (eksemplifisert ved ...) er millenarisme ofte en respons til dyptgripende krisesituasjoner.”

Gjør det relevant

Det er forskjell på om en ting kan være relevant eller er *gjort* relevant. En eksamensbesvarelse om fenomenologi kan godt inneholde redegjørelse for forutgående teorier som fenomenologien reagerer mot, låner fra etc. Men det er forskjell på den besvarelsen som kan fortelle *hvorfor* dette stoffet er med, og som gjør noe fornuftig (problemdrevet) utav det, og den som tankeløst ramser det opp.

Sensor kan ikke vite at det er en tanke bak det om tanken ikke står i teksten. *Vis* relevansen. Sensor liker ikke å gjette. Det er din oppgave å overbevise.

Resonnementet hører hjemme i teksten

Ved å ta med resonnementet, viser du at du behersker stoffet, kildene, metode, logikk og evnen til kritisk fremstilling.

Altfor mange, helt opp til aktive forskere, har en tendens til å skrive ned sluttproduktet av en prosess. Leseren får konklusjonen, men ikke veien til konklusjonen. Det er ofte, men ikke alltid, denne veien til konklusjonen som interesserer like mye som selve sluttproduktet.

Sensor liker fortsatt ikke å gjette, så i en eksamensbesvarelse bør du demonstrere din evne til å resonnerer. Det beste er å vise sin beherskelse av stoffet ved å vise de resonnement som er interessante og fruktbare, ikke dem som fører ut i det intetsigende eller helt banale. Men det er bedre å demonstrere evnen til å resonnerer enn å la det være.

Definisjoner

Hvorvidt skal man definere de viktigste termene? I en eller annen forståelse av definisjon og "viktigste termer" bør du man nok gjøre det. Men en formell definisjon bør man i så fall beherske, og sørge for at det er relevant i forhold til det som følger. Ikke definer "religion" bare fordi faget er religionsvitenskap. Hold deg til det som er viktig for å få frem poengene.

Det vil si at du bør (skal) klargjøre hva du mener med de sentrale begrepene som anvendes i oppgaven. Det gjelder spesielt de begrep som er brukt i oppgaveteksten, jf. det som står om å tolke oppgaveteksten.

Et varsko: Pass på at definisjonen er fruktbar i forhold til det som følger. En universell definisjon av "mystikk" som "søken etter å bli ett med Gud" er like malplassert i en oppgave om jødisk og islamsk mystikk som den i er i en om buddhisme. I det første tilfellet er tanken blasfemisk for religionene, og i det siste utelukker definisjonen den religion man er bedt om å redegjøre for.

Unngå:

Irrelevant historiefortelling

Noen kandidater skriver alltid, uavhengig av oppgaven de er gitt, en historisk fremstilling som de mener fører frem til saken. Den som føler at han *må*: Vær kort og presis! Bruk tiden på å besvare den oppgaven som er gitt.

Perifere eksempler

Belyser eksempelet ditt et viktig poeng? Hvis ikke, finn et bedre eksempel, eller dropp det. Husk at det er *poenget* som skal frem.

Stereotypier

Stereotypier innen religion kan grovt sett deles i to: demonisering og idyllisering. Begge deler forteller primært om manglende kunnskaper og refleksjon.

Det er forskjell på empati og idyllisering. Den idylliserte fremstilling blir gjerne østlige religioner til del, der religionene fremstilles i en ahistorisk, asosial, ideal form. Alt handler tilsynelatende om mystikk, og alt er vidunderlig. Husk at fremstillingen skal være analytisk og kunnskapsbasert. Dype sukk om “Østens mystikk” får også sensor til å sukke dypt, men ikke av henrivelse.

Den demoniserende fremstilling fokuserer på det som er fremmed og i strid med viktige idealer i eget samfunn, og er gjerne fokusert på sosiale sider ved religion. Den blir etter måten alle religioner til del men gjelder islam spesielt. Det er forskjell på en faglig relevant, problematisert fremstilling av ulike sider ved en religion, og et ensidig fokus på det man selv finner negativt (og som ofte er lite representativt). Husk epoché! Sensor er *ikke* interessert i hva du måtte mene om en religions kvaliteter, men i hva du kan gjøre av faglig relevante beskrivelser, analyser og sammenligninger.

Verdidommer

Sensor er interessert i hva du kan demonstrere av faglige kunnskaper og ferdigheter. Det finnes enkelte verdispørsmål som er faglig relevante (f.eks. innen forskningsetikk). Vi er derimot lite interessert i hva studentene måtte ha av personlige meninger om religion eller religioner, om de er bra eller dårlig.

Det gjelder også andre former for synsing om religion. Religionsvitenskap er ikke religionsfilosofi. Vi diskuterer ikke gudsbevis, religionenes rasjonalitet, kvalitet, egnethet for et (post)moderne samfunn – i det minste ikke i eksamensbesvarelser.